XXV. ročník 2. číslo říjen 2021

ROBINSON

noviny pro děti každého věku zdarma

PODPORUJEME UNICEF 2021

svět dětí

Světový týden vody (23. - 29. 8. 2021) si klade za cíl vyzdvihnout témata spojená s pitnou vodou, její dostupností a udržitelným přístupem v souvislosti s klimatickými změnami. Každoročně se k němu připojuje také Dětský fond OSN (UNICEF). Pitná voda a její dostupnost patří mezi klíčová témata, kterými se dlouhodobě zabývá. V souvislosti s aktuálním vývojem na Haiti, které postihla přírodní katastrofa, a ozbrojeným konfliktem v Afghánistánu, se dostupnost pitné vody dostává ještě více do popředí.

Týden vody

„UNICEF pracuje ve 193 zemích světa, kde dětem pomáháme přežít a podporujeme jejich rozvoj, od narození až do dospělost. Jsme financováni výhradně z dobrovolných příspěvků, přičemž na programy pomoci jde téměř devadesát procent z nich," uvedla Pavla Gomba, výkonná ředitelka UNICEF ČR. „Jsme rádi, že se na těchto programech významně podílejí i Češi. U příležitosti Světového týdne vody jsme získali nového partnera právě pro tento program, společnost **ENERGIE AG BOHEMIA**," doplňuje Pavla Gomba.

Každý třetí člověk na světě nemá přístup k bezpečné pitné vodě. Každý den umírá na nemoci přenášené znečištěnou vodou přes osm set dětí ve věku do pěti let. Situace je kritická zejména v oblastech ozbrojených konfliktů a přírodních katastrof. Závadná voda si každoročně vyžádá 20krát více dětských životů než války samotné.

Samotný Afghánistán je po mnoho let jedním z nejhorších míst na světě, kde mohou děti vyrůstat. I proto zde UNICEF pomáhá již 65 let. Země nyní čelí trojité krizi: ozbrojenému konfliktu, třetí vlně pandemie COVID-19 a závažnému suchu.

„Přímo v Afghánistánu máme jedenáct pracovišť rozmístěných po celé zemi a místní partnery, se kterými společně dodáváme humanitární pomoc těm nejzranitelnějším," doplňuje Pavla Gomba. „Distribuujeme hygienické soupravy, dopravujeme pitnou vodu, zajišťujeme léčbu pro podvyživené děti, pokračujeme v očkování kojenců a malých dětí," pokračuje Pavla Gomba.

„Děti by neměly platit za eskalaci válečného konfliktu svým dětstvím. Pomáhat rodinám přímo v Afghánistánu je pro nás ještě důležitější než kdykoliv předtím," popisuje aktuální situaci Pavla Gomba. „V naší práci můžeme pokračovat díky dárcům a příznivcům, kteří nás podporují pravidelnými měsíčními příspěvky, a také firemním dárcům, jako je ENERGIE AG BOHEMIA. Děkujeme všem Přátelům dětí UNICEF, kteří nám umožňují být vždy právě tam, kde je to zapotřebí," uzavírá Pavla Gomba.

Přispět mohou firmy i soukromí dárci prostřednictvím stránky www.darujvodu.cz.

Děkujeme za Vaši podporu!

Děti shromážděné u pumpy ve škole Peer Mohammad Kakar v Kábulu, kde nalezlo dočasné útočiště více jak 400 rodin, které musely uprchnout před eskalujícím konfliktem v zemi.
Kábul, Afghánistán 14. 8. 2021, @ UNICEF

www.unicef.cz

Budovy škol v naší republice v nedávné době kvůli pandemii nadlouho osiřely. Už to však neplatí. Vyučování začalo tak, jak to má být, tedy od začátku měsíce září. Ale jak to je jinde ve světě?

Všechny děti patří do školy

59 milionů dětí po celém světě se v září do školních lavic nevrátilo. Více než polovina z nich jsou dívky.

Škola je pro děti základem života, kde získávají nejenom potřebné znalosti, ale také návyky a dovednosti důležité pro celý další život, včetně odpovědnosti a respektu k druhým.

Přesto právě teď **chybí ve školních lavicích 59 milionů dětí po celém světě**.

Důvody, proč tyto děti nemohou chodit do školy, jsou různé: narodily se do nejchudších rodin, a tak musí místo školy pracovat. Žijí v oblastech, kde není bezpečno, jejich školy zničila válka nebo přírodní katastrofa. Menší šance na vzdělání mají také sirotci, děti s postižením a dívky, které byly jako děti provdány. V některých částech světa žijí miliony dívek, které nebyly ve škole ani jeden jediný den.

Rychlá fakta

- **34,3 milionu** dívek nemůže ve světě chodit do školy
- o **3,9 %** zvýší budoucí příjem ženy každá dokončená třída školy
- **1 ze 3 dívek** v Afghánistánu je provdána ještě jako dítě

UNICEF věří, že každé dítě, chlapec i dívka má právo chodit do školy, získávat vědomosti a rozvíjet se. Vzdělání je investicí, která má přínos nejenom pro dítě a jeho rodinu, ale také pro celou společnost. Prosíme, pomozte nám dostat do školy děti, jejichž začátek školního roku byl odložen na neurčito.

V zemích, jako je Jemen, Sýrie, Myanmar nebo Afghánistán je teď UNICEF jedinou nadějí pro školáky, kterým tíživé okolnosti brání chodit do školy.

www.unicef.cz

Už staří Keltové věděli, že třídění je důležité. Tehdy sice neznali odpady v podobě, jakou mají dnes, ale i přesto třídili vše na potřebné, užitečné, tedy co by se ještě mohlo hodit k dalšímu použití a to, co již nepotřebovali.

Třídění je důležité

I když si to možná neuvědomujeme, třídění máme přirozeně zakódováno v našich genech. Třídíme potraviny, oblečení, příbory, nádobí, zvířata… tak proč netřídit odpad? Za normální to již považuje přes 73 % Čechů, a to je dobře.

Každému třídiči se ale stane, že si není jist, kam nějaký odpad přesně patří. Bohužel, pak chybou v dobrém úmyslu se může nakonec stát, že špatně vhozeným odpadem se připraví celý obsah kontejneru o správnou recyklaci a další využití.

Proto jsme pro všechny připravili webové stránky **www.tridenijedulezite.cz**, které v kostce poradí, jak správně třídit.

A když půjdete ke kontejnerovému hnízdu a nebudete si jisti, stačí se na mobilu podívat na náš web a hned budete *v obraze*.

Jak jsou na tom Jihočeši oproti jiným krajům?

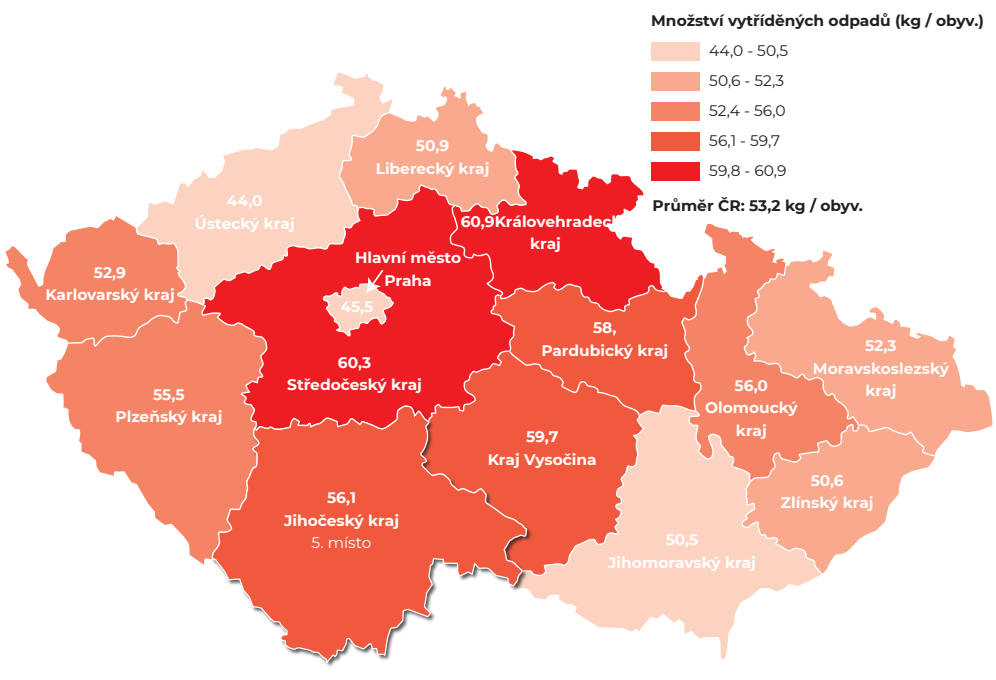

Jak jsou na tom Jihočeši u jednotlivých druhů odpadů oproti České republice?

(kg / obyvatele)

	Papír	Plast	Sklo	Nápojový karton	Kov	Komunální odpad
Jihočeský kraj	22,6	15,7	17,4	0,4	14,6	208,1
ČR	21,4	16,3	15,1	0,4	13,6	194,3

Zdroj: EKO-KOM, a.s.

dnes čtěte

1.
Bez vody to nejde
Odpady a jak na ně

2.
Myšlenky velkého učitele
S krupobitím není sranda

3.
Českobudějovičtí vodníci

4.
Toulky po jižních Čechách

Dotaz pana Ámose

„Kterak učiniti, aby člověk nejen věděl, co je dobré, ale také chtěl dobré, a také činil dobré a to, i když se nikdo nedívá." ***J. Á. Komenský***

Povídání u večeře

„Kluci, večeře!" zavolá maminka.

Martin a Lukáš se přiřítí do kuchyně. Dnes jim moc chutná, mají k večeři čočku s párkem.

„Hoši, udělali jste dnes nějaký dobrý čin? Nebo něco hezkého a někoho jste potěšili?" zeptá se tatínek.

„Ne," odpoví Martin spíš do talíře než k tatínkovi.

Ale Lukášovi zvědavost nedá, a tak se zeptá: „Tatí, co je to vlastně ten dobrý čin?"

„No to je přeci jasný!" šťouchne do Lukyho Martin, který právě dojedl.

„Tak to zkus vysvětlit, Martine," zapojí se do rozhovoru tatínek.

Martin kývne a začne: „No, dobrý čin je, když uděláš něco dobrého."

„Jako když mě budou všichni obdivovat a chválit?" skočí Lukáš Martinovi do řeči.

„Ale né!" plácne se do čela Martin.

Dřív než Martin stačí něco říct, ujme se slova maminka: „Martin tím chtěl říct, že dobrý čin je, když uděláš radost někomu jinému, pomůžeš mu nebo ho naučíš, jak se správně chovat, aby mohl pomáhat zase dalším."

„Aha, už to chápu!" řekne Lukáš.

Náhle tatínek zvolá: „Jéje, to už je sedm hodin? No tak kluci, do pyžama, vyčistit zuby a spát!"

„Ano, tati," řeknou kluci dvojhlasně. Tatínek s maminkou si ještě chvíli povídali v kuchyni.

Potom se z Martinova a Lukášova pokoje ozvalo: „Už jsme, můžete přijít!!!"

Rodiče vstoupili a dali dětem pusu na dobrou noc. Když už tatínek zhasínal, zeptal se ho Lukáš: „Tati, a jak mají ostatní vědět, že jsme hodní a chceme jim pomoct?"

„Oni to vědět nemusí, hlavně že to víte vy, sami," řekl tatínek.

„Když chcete dělat dobro, tak vás nemusí nikdo vidět. Aby vás třeba pochválil. Můžete dělat dobro, i když se nikdo nedívá," doplnila tatínka maminka.

„A teď už spěte, dobrou noc."

„Dobrou," řekli oba kluci. Když tatínek zhasl, zeptal se Lukáš Martina:

„Jaký dobrý čin uděláme zítra?"

„Nevím Lukáši, to uvidíme," odpověděl v polospánku Martin. A oba kluci usnuli.

Jolana, ZŠ Národní 1018, Prachatice

pokračování na str. 2

Toto vydání vzniklo za podpory odboru ochrany životního prostředí Statutárního města České Budějovice

Dotaz pana Ámose

pokračování ze str. 1

Každý z nás je jiný

Pro začátek bych napsal svůj názor. Domnívám se, že i kdybychom se snažili, tak to v životě nedokážeme. Musel by přijít Bůh, nebo mimozemšťani, kteří by nás ozářili. Proč? Inu proto, že se vždy najde někdo, kdo nesouhlasí, a bylo by těžké nás všechny sjednotit k jednomu názoru. Mám tím na mysli samozřejmě celé lidstvo.

Pojďme se však zaměřit na jednoho člověka. Třeba já. Osobně, kdybych se měl chovat stále dobře a dobro také stále konat, asi bych to nevydržel (asi jako většina mé generace – myslím si). Už jen proto, že jsem si zvykl na můj komfort, a asi bylo těžké z něj vystoupit. Přece jen, vzdát se elektřiny, mobilního telefonu, počítače, tabletu, spotřeby dřeva, uhlí, nafty a začít šetřit životní prostředí, pomáhat každému dobrému (tzn. všem) včetně zvířat… Fuška by to byla, ne že ne. Představte si, že jíte jen to, co si sami vypěstujete, vzdáte se pohodlného domu, peněz, masa (abyste nemuseli vraždit zvířata). Já mám maso rád. Ale někdo to dokáže.

Všichni jsme nějakým způsobem dobří a nějakým způsobem špatní, zlí. Dobro nespočívá jen v ekologii, ale také v pomáhání si. Každý člověk má svůj žebříček toho, co je pro něj důležitější a co méně důležité. Dobrý člověk koná dobro, není chamtivý, pomáhá ostatním, chce, aby byli všichni šťastni, přeje jim jen to nejlepší. Umí vyslechnout druhého, pomůže mu se rozveselit, rozdělí se s ostatními o svůj majetek, i když ho má sám málo. Určitě by se toho dalo najít mnohem víc.

Kterak tedy učiniti, aby člověk nejen věděl, co je dobré, ale také chtěl dobré, a také činil dobré a to, i když se nikdo nedívá? To se musíme všichni naučit sami, nikdo to za nás nedokáže. Naším úkolem je se neustále snažit být lepším člověkem. Je to složitý úkol, vyžaduje hodně trpělivosti, ale určitě stojí za to. SNAŽME SE, ať je život nás všech lepší!

Karel, ZŠ Národní 1018, Prachatice

O chameleonovi, který neuměl měnit barvu

Byl jednou jeden chameleon, který byl pyšný na to, že umí měnit barvu. Neměl žádné kamarády. Kdysi kamaráda měl, byl to velbloud. Byli velcí kamarádi. Ale jednoho dne mu jedna kobyla řekla: „Myslím, že jsi nejkrásnější zvíře, které jsem kdy viděla.“ Chameleonovi to tak vlezlo do hlavy, že z toho zpyšněl. A velbloudovi řekl: „ Já jsem krásnější, protože ty máš pysk a já umím měnit barvu.“ Velblouda to tak naštvalo, že mu řekl: „Měl jsi kamaráda, ale svou pýchou jsi o něj přišel.“ Dokončil svou větu a odešel. Chameleon za ním ještě zavolal: „Jen si běž, já už tě nepotřebuji!“ Velbloud došel za zvířátky a pověděl jim, co se stalo s hodným a všemi uznávaným chameleonem. Sýkorka řekla: „To přeci nemůžeme nechat jen tak!“ „Ale co budeme dělat?“ zeptal se sysel. Nikoho nic nenapadlo, až moudrý výr řekl: „Pozveme nejsilnějšího z nás lva, ten vystraší chameleona, ten se lekne, přestane měnit barvu a nebude mít být na co pyšný.“ Zvířátka hned začala jásat. A za chvíli už vedli lva. Lev byl šťastný, že o něm výr řekl, že je nejsilnější. Byl ale skromný a prohodil, že tolik slávy si ani nezaslouží. A hned druhý den šel číhat na chameleona. Čekal, čekal, dlouho čekal u jeho vily, protože chameleon šel nakoupit. Nakonec ale chameleon přišel. Když lev vyskočil ze své skrýše, chameleon málem vysypal nákup. Utéct ale nemohl, jeho nákup byl příliš těžký. Leknutím zůstal zelený a od té doby přestal být pyšný. A našel si spousty kamarádů. Byla to samá zvířátka z vyjmenovaných slov: Býk, sýkorka, netopýr, myš, hlemýžď, sysel, výr. Když viděl velbloud chameleonovu proměnu, začal se s ním zase kamarádit. Ale největší jeho kamarádkou byla vydra. Nekamarádil se s kobylou a hmyzem, ale k tomu měl své důvody. Jednak mu kobyla kdysi řekla, že je nejkrásnějším zvířetem, a on se proto stal pyšným. A kdyby se kamarádil s hmyzem, tak by neměl co jíst. A to, protože byl jedlík, nechtěl.

A jestli někdy uvidíte v Přibyslavi zeleného chameleona, tak si buďte jisti, že je to on.

Markéta, ZŠ Národní 1018, Prachatice

důležitá čísla

Krizové centrum pro děti a rodinu v Jihočeském kraji, z. ú.

KRIZOVÉ CENTRUM PRO DĚTI A RODINU
V JIHOČESKÉM KRAJI
776 763 176
pomoc@ditevkrizi.cz
www.ditevkrizi.cz

• • •

LINKA DŮVĚRY PRO DĚTI
ČESKÉ BUDĚJOVICE
VOLEJTE VE DNE I V NOCI:
387 313 030
spramv@gmail.com

• • •

LINKA BEZPEČÍ
BEZPLATNÉ VOLÁNÍ ODKUDKOLIV
116 111
pomoc@rodicovskalinka.cz
www.rodicovskalinka.cz

Vydavatel, redakce:
Robinson, tř. 28. října 26, České Budějovice
e-mail: redakce@noviny-robinson.cz
www.noviny-robinson.cz
za garance OOŽP Statutárního města České Budějovice

Inzerce, grafická úprava:
STUDIO GABRETA® spol. s r.o., Praha
info@studio-gabreta.cz

Tisk: TISKÁRNA PROTISK, s.r.o., České Budějovice

Reg. č.: MK ČR 7767

Vytištěno na recyklovaném papíru

Vydavatel se nemusí vždy ztotožnit s názory autorů publikovaných příspěvků

Martin a Lukáš

Kadlovice jsou malé městečko, ve kterém se pořád něco děje. Asi před rokem v rybníku Brčálu na kraji města chytil pan Novák obrovskou štiku. O panu Novákovi se tenkrát psalo v Kadlovickém zpravodaji, a dokonce si ho přijela natočit i televize. Ve stejném rybníku se v létě konají plavecké závody a v zimě, když rybník zamrzne, tak se tam bruslí. Hned vedle rybníka je velká louka, kde se na podzim pouštějí draci. Jednou jich na obloze létalo přes sedmdesát, čímž byl překonán rekord starý dvacet let! Na druhé straně městečka, než je rybník, roste les. A právě nedaleko tohoto lesa na samotném okraji Kadlovic stojí několik domečků. V jednom z nich bydlí dva bratři. Staršímu Martinovi je jedenáct a mladšímu Lukášovi sedm let. Pořád běhají někde venku, ale úplně nejraději si hrají se psem Bublinou paní Omáčkové. Jednou, když si hráli na zoologickou zahradu, tak Bublinovi namalovali na srst pruhy a představovali si, že je zebra. Když to však viděla paní Omáčková, rozzlobila se tak, že kluky prohnala skoro až na náměstí. Kluci prostě dělají lumpárny, asi jako každé děti. Ale také se dobře učí a zajímají se o spoustu věcí. Zrovna teď oba kluky nejvíce zajímá, jak se chovat dobře…

Jolana, ZŠ Národní 1018, Prachatice

Dobro

Zlo a závist, od kterých se odvíjejí zlé skutky, tu byly, jsou a budou. Asi by se stal zázrak, kdyby byl mír po celém světě, ale o mír se můžeme snažit. Vědět, co je dobré, je velmi těžké, ale nikdy žádné rozhodnutí nebude úplně dobře a ani úplně špatně. Každý však po nějakou hranici svých citů cítí, co docela dobře udělal a co se mu moc nepovedlo. Dobro chce spousta lidí, ale chtít je jedna věc a činit je věc druhá. Proto, jestliže chceme dobro, musíme se zamyslet a říci si, že musíme alespoň maličko dobro činit. Ano, dobro se činí lépe, když se někdo dívá, ale o to větším pokladem a potěšením je dělat dobro, i když se nikdo nedívá. Protože pořád, i když mě nikdo neviděl, šířím mír na Zemi!

Štěpánka, ZŠ Národní 1018, Prachatice

pokračování na str. 3

Jak pelášili před krupobitím

„To je nádhera, Andy, podívej, na našem světě nejsou jen rybníky, potoky, řeky a kopce, jak je známe,“ zasnil se Panáček Živáček a podstrčil mu pod čumák tlustou knížku, kterou si nedávno půjčili od brejlatého knihomola, aby je na jejich toulkách něčemu přiučila.

„Ale co je tohle?“ přeruší ho Andy a přejede prackou obrázky, které si nalistoval.

„Právě to jsem ti chtěl ukázat. Jezera, moře, oceány, vodopády, ohnivé sopky a ledové hory v dalekých zemích!“

„Tam se asi nevypravíme,“ podotkne Andy a na důkaz, že by tam ani nedocapkal, protáhne se líně na sluníčku, které ho teple šimrá pod nosem jako chloupky kočičí packy.

„Tak víš co, brachu,“ naštve se Živáček, „zvedat hřbet a vyrážíme!“

Ale zrovínka v té chvíli je cosi nepředvídaného vyruší! Polekaně vystrčí hlavy a očima koulí přes travnaté trsy, kde spokojeně odpočívali kousek od břehu obrovského rybníka. Poletovali nad ním otužilí motýli a na hladině závodily kachní rodinky o nejhezčí pádlování na ostrůvek z rákosí, kde mají domovy. Do hlasitého kdákání tu a tam šplouchli vypasení kapříci, jak lokali čerstvý vzduch, a odlesky slunce se kolébaly na spoustě vln. Ale na prázdné cestě po hrázi zlověstně zašramotil písek pod těžkými botami několika prazvláštních lidí…

Byli to hromotluci, nesli pily, sekery a netvářili se ani za mák vlídně! Zastavili se mezi stromy: „Tak, starouškové, konec drzého postávání! Jste už zbyteční a jenom překážíte. Pokácíme vás, pařezy vyvrátíme a kořeny rozštípeme,“ vyhrožují a výsměšně si stromy prohlížejí. Ale ty tu přece žijí od nepaměti a hlídají okolní svět…? Rybníkáři je kdysi vysadili za prudkého povětří a blahodárného lijavce, aby byly odolné a zdravé. Jejich kořeny prorostly hráze, upevnily je a drží je pohromadě. V jejich letokruzích jsou zaklety vzácné pohádky a příběhy o tomhle kraji. Jsou z časů, které už dávno vzala voda, ale stromy je pořád umí za měsíčních večerů vyprávět...

Tu už ale začali hromotluci nemilosrdně bouchat do kmenů, jako by je chtěli i mučit. Kmeny se rozezvučely žalem, větve zanaříkaly bolestí i zlobou, vše marně! Živáček, Andy i celý rybník se zděsili bezmocí! Vznešené duby dokonce pláčou, že není naděje na záchranu. Slzy ze smoly se řinou z jejich kůry, kterou rozpraskala častá nepohoda a zlé počasí, ale hromotluci se jen plácají do zad a ze smutku mají škaredou radost!

„Tak tohle přece nenecháme bez trestu! Když dovolíme pokácet duby tady, odváží se i na jiné hráze, až všechny zůstanou úplně holé!“ roztřásl se Panáček Živáček a Andy jen zatím cenil zuby, protože věděl, že by nad hromotluky sám nevyhrál…

„My se nemůžeme hýbat z místa, propletené kořeny nás nepustí, nemůžeme utéct, nemůžeme se bránit… Pomozte, pospěšte si!“ sklonil své prošedivělé větve dědeček dub, král dubů na téhle hrázi, a v zoufalé prosbě jimi objal naše přátele. Ale Živáček se už stejně přestal třást a Andy vztekat. Hned se rozhodli: „Neopustíme vás, pane králi dubů, vyřiď to svým poddaným i sousedům!“ A bylo navýsost jasné, co mají za lubem! Okamžitě se rozběhli do okolí a volali do všech koutů: „Stromy z lesů, z ostatních rybničních hrází, stromy odevšad, ozvěte se a pomozte zahnat ty, kteří přišli ublížit vašim příbuzným! Nesmíme být lhostejní k jejich trápení, zahučte bez lítosti, rozkřičte se a nepřestávejte…!“ A stromy se ani nezdržovaly přitakáním a spustily takový koncert, že nebylo slyšet vlastního slova! Andy si musel připlácnout uši k hlavě, aby neohluchl, a když říkal Živáčkovi: „Koukej, kdo se sem taky o překot hrne,“ musel si jeho ucho přidržet těsně u svého čumáku.

„Vítej, bouřko, vítejte blesky a hromy!“ mávali v ústrety rozčíleným nebeským poslům. Bouřka nemeškala a šlehla několik ohnivých blesků mezi mraky, které se přihnaly jako její věrní služebníci a zakryly sluníčku oči, aby se nebálo. A potom už pekelně zahromovala: „Běda všem, kdo chce stromy poranit a přestat je chránit! Běda!“ a ustoupila nejčernějšímu oblaku. Ten se ještě víc zamračil, nafoukl tváře a do neustálého hukotu z lesů, hrází a alejí spustil hrůzostrašnou spoušť! Ledové kroupy padaly z prosvětlené oblohy tak veliké, že vypadaly jako skleněné kuličky pro kluky na pinkání, nebo jako bílé korále pro holčičí parádění, nebo jako tvrdé cucavé bonbony! Sice tím přívalem ulámaly i několik suchých větví a otloukly některé listy ze slabších stonků, nadělaly stružky na břehu rybníka a do jeho hladiny plno děr, ale to hlavní se zdařilo: „Podívej, Živáčku,“ volá vykuleně Andy, „jak se hromotluci najednou krčí a jsou pod tou pohromou malinkatí!“

A nejen to! Ve zmatku zahodili pily a sekery a úprkem zalezli pod ochranu právě těch dubů, které chtěli ještě před chvíli zničit! Jektali zuby, celí bledí a vyjevení, co je ještě nemine, ale stalo se to, co se má vždycky stát! I když byli úhlavními nepřáteli, ani jediný dub je od sebe neodehnal, ale společně poprosily rozdováděné krupobití: „Už ustaň, dostali za vyučenou…“ A protože to postřehla i bouřka, také na hromotluky zahrozila už naposledy: „Jak byste asi dopadli, kdyby se duby zachovaly jako vy k nim? A kdybyste je byli pokáceli, kolik by asi bylo na vašich zmoklých tvrdohlavých palicích boulí?“

Jen se ošijí! A pronesou pokorně, skoro kňouravě a za takového přikyvování, že se mohou až ukývat: „Smíme se polepšit? My vlastně nejsme tak zlí, ale za pokácené stromy jsme měli slíbenou tučnou odměnu od jednoho chamtivce, který by je draze rozprodal…“

„Tak jste se stali chamtivými i vy,“ vyčte jim vážně Živáček a Andy vyzve, aby příště stromy před každou zlobou jen a jen bránili: „Což jako správní hromotluci slibujeme na víc než tisíc halasných hromů!“ zazní přísaha i poděkování za vyléčení jejich lakoty, která málem zavinila nenapravitelné neštěstí. A aby bylo vše zpečetěno, prošedivělý král dubů se sehne a všem podá svou stařičkou sukovitou větev na usmířenou. To je co říct, když takový majestátný velikán stiskne lidskou dlaň! Proto hukot stromů, jekot bouřky a svištění krupobití spokojeně utichá…

„A já jsem snad vosk?“ rozletí se nad hladinou ječivý hlásek a vyjukne tam střapatá vodnická hlava: „Taky chci poděkovat za moje odvěké druhy! Co bych si bez nich počal? Víte, jak by tam na dně prochladnul můj pelech, až by z břehů zafičel nezkrocený studený vítr…? Ale polekal jsem vás, co?“

„Vůbec ne,“ zasměje se Živáček, „rádi se setkáváme i s tebou.“

„Protože, totiž,“ zaňafá Andy, „rádi posloucháme i příběhy strážců vod, vodníků.“

„Můžeme se k vám přidat?“ osmělí se hromotluci: „Ty zkazky potom povyprávíme dál…“

„Tak to mě těší,“ zamává vodník a po hladině rozčeří kola, jak se pomalu noří do hlubin. K zaslechnutí už je jen jeho stále tlumenější hlas: „Budeme si povídat o tom, že žádné temné síly přírodu nezničí, protože takové nikdy neobstojí před dobrými skutky!“

Text: ZŠ

Ilustrace: Václav Skalák

Nedaleko od českobudějovického sídliště Vltava - co bys kamenem dohodil a kam bys za chviličku došel - se rozkládá Územní přírodní rezervace Vrbenské rybníky s vyznačením deseti zastávek Naučné stezky. Ta každého návštěvníka seznamuje s přírodou, kterou hlavně vytvářejí vody rybníků Černiše, Dominu, Nového vrbenského a Starého vrbenského. Procházky touto kouzelnou krajinou nabízejí v každou roční dobu a v každou denní hodinu pohledy na pohádkovou přírodu a život v ní. Kdo má jen trošku fantazie, neubrání se, aby se ocitl v opravdové pohádce.

Ano. Byla to, je a snad i na budoucí věky bude naše pohádková krajina. Proto v dalším vyprávění nebudeme jednotlivým místům dávat vymyšlená pohádková jména. Nezasloužila by si, abychom je přejmenovávali. Hlavně pro svou každodenní měnivou krásu a také proto, že kdo tyto končiny jednou prošel, ví, že jejich jména patří k naší pohádkové krajině. Každá pohádka je přece vysněnou součástí přírody, kterou si člověk ve své fantazii promítá jako nezapomenutelný film. Všechny pohádky, které kdy vznikaly v přírodě, se vždy rozsvěcovaly sluníčkem, zabarvovaly temnými nebo jasnými mraky, rozechvíval je vítr, v noci postříbřoval měsíček a překrýval je plášť ranních nebo podzimních mlh.

Snad jen několik posledních slov na úvod k naší pohádkové krajině. Měli bychom ji uctívat a starat se o ni, jako se starají rodiče o své děti, neničit ani ten nejmenší kousíček její krásy a vždy ji předávat budoucnosti plnou neporušeného života. Pečovat o její život jako o svůj a držet se přírodních přikázání - ani broučka zbytečně nezabiješ, ani květinu nadarmo neutrhneš, ani kapku vody nepromarníš…

Vodnické pohádky od rybníka Černiše

O vodnících, kteří měli černé oči a domek nad vodou

Největším z Vrbenských rybníků je Černiš. Je dlouhý, široký a hluboký, ale také tajemný, kouzelný a pohádkový. Když půjdeš za pohádkou po cestě na hrázi a napočítáš směrem k rybníku sto padesát staletých dubů, uvidíš v Černiši čtyři malé ostrůvky: hadí, husí, volavčí a poslední - největší - nese jméno Břízov. Každý lehce uhodne, proč. Od nepaměti na něm rostly břízky a břízy.

Ale málokdo ví, že na ostrůvku Břízov před dávnými lety žil vodník Matouš Bříza, známý mezi všemi vodníky a hastrmany, vodními a lesními pannami, bludičkami, rusalkami a divoženkami tím, že nebydlel s vodnickou rodinou pod vodou, ale ve vodnické chaloupce z rákosu a orobince, kterou postavil jeho pradědeček Adam na suché zemi mezi břízami, vrbami a rákosím.

Samotný vodník Matouš Bříza nebyl nějaký velký krasavec, ale fešák byl. Měl oči černé jako hlubiny vodních tůní v Černiši, uši malé, trochu větší nos a mezi prsty na rukou i na nohou měl blány, aby dobře plaval ve vodě a pod vodou.

Veliký byl jako jiní vodníci, tedy nic moc - asi tak člověku do pasu, a sílu měl taky takovou jako ostatní hastrmani - ve vodě hodně velkou jako ten nejsilnější chlap, na suchu hodně malou jako malé dítě.

Nosil nejraději zelený klobouk s pentlemi a s kytkou z vodního kvítí, kalhoty měl červené, z levého šosu zeleného kabátu mu nikdy nepřestala kapat voda a na nohou nosil boty vlastnoručně při měsíčku ušité z kozí kůže; v ruce nosíval kouzelný proutek, za jehož pomoci dokázal všelicos proměnit v různé věci a tvory. Vodník Matouš a nikdo z jeho rodiny nestahoval lidi pod vodu a nestrkal jejich dušičky do hrníčků pod pokličky.

Kdo všechno bydlel ve vodnické chaloupce na ostrůvku Břízov? Vezmeme to pěkně popořádku. Nejstaršími obyvateli byli dědeček Michal a babička Sára, následoval otec Matouš s matkou Alžbětou a jejich čtyři děti šly za sebou jako schůdky - Štěpán, Štěpánka, Ivan, Ivanka.

Nesmíme zapomenout ani na pradědečka Adama, posledního z rodu babičky Sáry, který po staletí přebýval také na ostrůvku, ale v rybníku Dehtář. Pradědeček byl už velmi vetchý vodníček, a proto si ho babička Sára brala před zámrazem koncem měsíce října na ostrov Břízov, aby mezi Břízováky ve zdraví přečkal zimu. Co ten všechno znal a uměl! Co ten uměl vyprávět příhod ze svého dlouhého vodnického života! Jako jediný ze všech vodníků znal vodnické dějiny do posledního puntíku a do poslední kapky - i dějiny vodstva a tím i dějiny vodnického šosu!

Jak přišli vodníci na svět

„Za prapraprapradávných dob," začínal svá vyprávění pradědeček Adam, „kdy se děly tak neuvěřitelné věci, že dodnes jim hned tak lehce každý neuvěří, i když by věřit měl, náš nebeský bůh Vodnář se rozhněval na lidstvo zlé a sobecké, z něhož vymizela pravda a ctnost, a přestal zásobovat Zemi životodárnou vodou. Povrch zemský se začal přeměňovat v poušť a nakonec se z něho vypařila poslední kapka vody. Země ztratila radostnou zeleň a zahalila se do smutného šera. Smutek zavládl i mezi nejvyššími bohy a čím dál smutnější byl dokonce i náš nebeský bůh Vodnář, který tu spoušť na Zemi sám seslal."

V těchto místech vyprávění se pradědeček Adam vždy odmlčel, aby po chvilce víceméně slavnostně pronášel:

„Já vám vlastně neřekl, jak náš nebeský bůh Vodnář vypadal..." opět se dlouze odmlčel. Napětí u všech vodnických posluchačů vrcholilo tak, že bys slyšel březový lísteček na vodu spadnout.

„Vypadal nachlup stejně jako my vodníci, jen byl ohromnatánsky veliký od hlavy až k patě a od hlavy až k šosu, ve kterém v době zlatého věku lidí měl vody pro celou zeměkouli. Teď mu v šose zůstaly pouhé tři kapky: velká, menší, nejmenší... Jednou seděl náš nebeský bůh Vodnář na svém leknínovém trůnu a smutně hleděl dolů na Zemi, když velká kapka z jeho šosu ho oslovila:

„Prabože vodstva, dovol mi spadnout na Zem a dát Zemi počátek nového života..."

Náš nebeský bůh Vodnář se vytrhl ze smutného zamyšlení, usmál se a přikývl: „Jdi a začni znovu naplňovat osud Země!"

A velká kapka vykápla z božského šosu a padala a padala, až dopadla na Zem... na zaschlé semínko, z něhož vyklíčila rostlinka a vykvetla do pozemské krásy. Tak velká kapka znovu dala Zemi život!

Když to z nebeských výšin spatřil prabůh Vodnář, naplnilo se jeho srdce znovu láskou k životu na Zemi, naplnil vrchovatě svůj ohromný šos vodou a vystříkal z něj na zeměkouli tolik vody, kolik k životu potřebovala... vlastně obsah celého šosu až na dvě poslední kapky: menší a nejmenší...

Po prapraprapradlouhém čase se ozvala menší kapka:

„Můj prabože, dovol mi skápnout na Zemi a přispět k další kráse pozemského života..."

„I když nejsi dost veliká, jdi a naplň svůj osud," svolil nebeský bůh Vodnář.

A tak menší kapka opustila božský šos a padala a padala, až dopadla na tvář malého děvčete, které se právě dívalo na podmračené nebe. A děvče se rozesmálo a rozesmáli se i její bratři a sestry a rozesmáli se i jejich rodiče a rodiče jejích rodičů... Tak znovu dala menší kapka světu smích a lidem radost ze života na Zemi.

Po prapraprapradlouhé době nebeského boha Vodnáře oslovila nejmenší kapka: „Můj prabože, dovol mi skápnout na Zemi..."

Prabůh Vodnář se usmál a pravil: „Moje maličká, chceš-li, běž a naplň svůj osud!"

A nejmenší kapka vyklouzla z nebeského šosu a padala a padala a bývala by užuž dopadla na Zemi, kdyby ji nezarazil mocný hlas slunce:

„Kapičko, počkej, chci tě ozářit svými paprsky!"

A slunce osvítilo nejmenší kapičku tak, aby se nevypařila, ale rozprskla do nádherné duhy zářící sedmi barvami. Tak nejmenší z kapek vrátila opět Zemi krásu..."

Pradědeček Adam dovyprávěl. Nadechl se spokojeně z hluboka - a ještě pravil:

„Nebeský bůh Vodnář dokázal všem, že bez vody by na Zemi nebylo života a všechno, co k životu patří. Proto poslal na Zem také nás, vodníky, abychom pomáhali chránit vodu před zlými silami a voda mohla přírodě a lidem pomáhat po celý jejich život. Proto nás prabůh Vodnář pověřil vládou nad vším, co je ve vodě a na vodě! Proto nám dal moc přeměňovat se v jiné živočichy, umění léčitelské a i sílu zabraňovat zlu pomocí proutku a šosu. Proto nám nikdy nesmí šos vyschnout! Odešla by nám i poslední životní síla.

Jak už to ale na světě chodí," posmutněl Adam, „někteří vodníci přestávali pomáhat lidem, a dokonce se nad lidi povyšovali. Stahovali je pod vodu a jejich dušičky dávali do hrníčků pod pokličku. Místo aby zlu zabraňovali, jak jim přikázal božský Vodnář, tak zlo sami na světě rozmnožovali. - Jednoduše řečeno, vodníci se rozdělili na hodné a dobrosrdečné a na vodníky darebácké, zlé a kruté. Když už se na to nebeský bůh Vodnář nemohl dívat, rozčílil se tak, až se těm vodnickým podvodníkům a darebákům začaly oči zelenat a černé oči zůstaly jen poctivým vodníkům, kteří plnili poslání, s nímž je Nejvyšší poslal na Zemi.

Náš rod od nepaměti patřil mezi poctivce s černýma očima a bude vždy patřit k těm černokukadlákům, kteří budou pomáhat lidem a bojovat proti zlu." Touto napůl výzvou končil své vyprávění pradědeček Adam a černokukadláci z Břízova vždy přísahali na své šosy: „Budeme bojovat do posledních sil za třeba jedinou kapku vody!"

Text: Jaroslav Sypal
Ilustrace: Zdeňka Študlarová

Dotaz pana Ámose

pokračování ze str. 2

Myšlení

Myslím si, že zásadní je vědět, co je dobré, protože bez toho nic dobrého činit nemůžeme. Je to ale zároveň to nejtěžší.

Někdy si můžeme myslet, že určitě víme, co je dobré. Například, když někdo potřebuje mou pomoc, jsem tu pro něj. Je to přeci dobrý skutek, ale co znamená doopravdy dobré? Dobré pro mě, nebo pro ostatní? Je dobré užívat si život naplno, nebo se oddat ostatním a sužovat se myšlenkami na budoucnost? Mám jít sportovat, i když se necítím úplně dobře? Pohyb je zdravý, ale co, když mé tělo zrovna potřebovalo odpočinek?

Můžeme dělat vše jen s tím nejlepším úmyslem. Můžeme se snažit žít život prospěšný pro sebe, pomáhat ostatním a myslet si, že jsme žili nejlépe, jak jsme mohli, ale nevíme, co nám přinese budoucnost.

Nevíme, co se nám přihodí nebo jestli se nám úplně neobrátí životní hodnoty. Najednou se nám mohou zdát naše činy a myšlenky zbytečné, i když jsme z nich dříve měli radost.

Například já se snažím žít dobře a zdravě pro sebe, ale zároveň být dobrým člověkem, pomáhat svým blízkým a zlepšovat své okolí. Přemýšlím nad problematikami lidských práv a respektování se, ale hlavně řeším téma ochrany životního prostředí. Snažím se šířit různé osvětové myšlenky, aby se nám žilo co nejlépe. Možná jednou zjistím, že má snaha nevedla tou správnou cestou, že ve výsledku naše planeta potřebuje úplně jiné chování než to, které se snažím šířit. Proto se domnívám, že opravdu důležité je snažit se být dobrým člověkem, mít dobré úmysly a vyvažovat dobré pro sebe a dobré pro ostatní. Mít ze sebe radost. To je to opravdu dobré.

Jsem přesvědčená, že snaha, laskavost, ohleduplnost a dobré úmysly v našich srdcích jsou to, co zlepšuje svět. Jen náš dobrý pocit ze sebe nás dělá šťastnými a sleduje nás, i když se nikdo nedívá. To on nás nutí činit opravdu dobré skutky, a když tak nekonáme, činí nás smutnými. Proto, když žijeme s dobrým úmyslem, jsme šťastní a šťastní lidé mění svět.

Ludmila, ZŠ Národní 1018, Prachatice

O žluně zelené

Jednou zrána jsme jeli do rezervace zkontrolovat koně a slyšeli jsme ptačí zpěv. Táta mi říkal, že to zpívá žluna zelená, ale bylo nám divné, že to zpívá neustále a na jednom místě u země, a tak jsme se tam šli podívat. Byla tam žluna zelená, ale hopsala po zemi a snažila se vzlétnout jako malé mládě, ale mládě to nebylo. Měla jen něco s křídlem, takže vzlétnout nemohla. Tak ji táta chytil a zabalil ji do trička, aby neměla stres, protože kdyby stres měla, mohlo by se jí něco stát. Dali jsme ji do auta a odvezli k nám domů a tam jsme zavolali záchrannou stanici. Ale kdybychom ji nechali na rezervaci, dříve nebo později by jí buď něco ulovilo, nebo by zemřela žízní. Když táta domluvil po telefonu se záchrannou stanicí, že tam máme přijet, tak jsme nasedli do auta a žlunu zelenou odvezli na záchrannou stanici. A na stanici jsme zjistili, že křídlo měla z nějakého důvodu zlomené. Na stanici nám ukázali spoustu dalších zvířat, která zachránili, například kolem záchranné stanice pobíhal malý srneček, který už byl v pořádku, takže ho prý za týden pustí do volné přírody.

O měsíc později jsme se jeli do záchranné stanice na žlunu zelenou podívat. Když jsme dorazili, žluna zelená už byla zdravá, ale prý tam ještě má chvíli pobýt, aby při vypouštění měli jistotu, že je opravdu zdravá a připravena zase létat ve volné přírodě. V tu dobu, kdy jsme dorazili na záchrannou stanici, už byl srneček ve volné přírodě. Kvůli čemu byl na záchranné stanici, už jsem se nedozvěděl. Doufám, že je žluna zelená v pořádku a vy také.

Vítek a Martin, ZŠ Národní 1018, Prachatice

Když se vydra Alžběta vydala na cestování...

Bílý vetřelec

Mladá krasavice Amálka už dávno nežila se svou maminkou vydrou Alžbětou v jejich hluboké noře na břehu potoka Čiperka, ale jako on svými vodami, tak i ona se vydala do světa. Je to normální, že děti opouštějí maminku a chtějí si dokázat svou šikovnost v samostatném životě, nebo se svým partnerem.

A přece to bylo u Amálky alespoň maličko jinak! Ona totiž chtěla dokázat, že se nezalekne studia jako člověčí děti, ale stane se pak váženou občankou vydří říše. A ke splnění takového snu náramně posloužilo, že se přihlásila na univerzitu pro budoucí právníky, advokáty a soudce, kteří brilantně řeší i zapeklité patálie.
A protože maminka Alžběta uměla skoro obstojně číst, padla zrovna včera na zajímavou zprávu v novinách. Psalo se tam, že už docela známá doktorka všech práv, jaké si jen ráčíme vymyslet, krasavice Amálka bude zítra rozlouskávat svůj zatím nejzapeklitější případ. Všelijaké hádky, strkanice a pomluvy, to zatím byly jen prkotiny...

Tentokrát ale půjde o žárlivé osočování bílého kontejneru kontejnerem zeleným, když se ten bílý drze usadil hned vedle, a přitom jsou oba na sklo! Stalo se to přímo pod nosem Amálky, na břehu řeky Malše v Českých Budějovicích, kde má svou kancelář i soudní síň. A sákriš, z toho článku v novinách se Alžběta dovídá, že se líčení odehraje už dneska! Honem se tedy ustrojí, aby své dceři nedělala ostudu, a překouzlena z mámy na tryskáč přistane mezi publikem. To už nadšeně vzdychá, jak mladá kráska v taláru soudkyně všechno báječně rozlouskla: „Zaprvé se spřátelíte, hned si na to podejte ruce. Zadruhé si práci rozdělíte tak, že zelený se postará o barevné sklo, což jsou třeba lahve, a bílý o čiré, což jsou třeba poháry, sklenice a podnosy. Tak si nepolezete do zelí. A zatřetí, když náhodou bílý onemocní, zelený mu vypomůže a přijme i jeho sklo čiré. Potom je ovšem budou muset lidé roztřídit, ale to už pro ně bude maličkost. Aspoň doufám."

Jak dopadlo hašteření zeleného kontejneru s bílým, to se bleskově rozneslo po jižních Čechách všude tam, kde se oba také ocitly vedle sebe. Všude je další kontejnery napodobovaly a výsledek se brzy ukázal, protože se už nikde nepovaloval ani střep. Amálka tenkrát pozvala maminku Alžbětu na oběd, pejsci si už nezabodávali střepiny do pacek a na studia na vydří univerzitě se hrnula přihlásit i jiná zvířátka. Jak ta z podzemí, tak ta z vod a strání nebo ta létající vzduchem. Kontejnery tam nakonec vyučovaly, jak se mezi sebou chovat. To bylo záslužné.

Noční dobrodružství

Když se vydala Alžběta na výpravy po okolí Milevska, několikrát přecupitala i rušnou silnici a měla štěstí, že se jí kola automobilů vyhnula, vrátila se pak ke své hlavní noře s doupětem, schované mezi kořeny stromů. Samozřejmě vlastní i nory další, jedna slouží jako obývák pro přijímání hostů, jiná jako ložnice a ještě jiná jako kuchyň vybavená pro pohodlné vaření. Tam tentokrát zanechala po večeři docela nepořádek, protože si říkala, že uklidí těsně před spaním, teď na úklid prostě neměla náladu. A tak se do kuchyně vrátila a nejvíc jí trvalo, aby ani neukápla, když přelévala z pánvičky, na které předtím smažila, zbylý olej do PET lahve. Byla poučená, že v uzavřeném plastovém obalu může vyhodit zbylý olej a jedlé tuky do zvláštního kontejneru, nebo je odevzdat až ve sběrném dvoře.

A odebrala se na kutě. Ještě si omyla pracky v čisté bystré vodě, aby si nezašmourala peřinku, a jak sebou kecla do postýlky, usnula jako špalek. Byla utrmácená. Moc toho dneska naplavala a nachodila, když bylo přes den tak hezky. Jenže klidu se ve spánku nedočkala.Tu plastovou lahev s vysmaženým olejem totiž uzavřela halabala, když její víčko pořádně neutáhla, jak se už potácela v dřímotách. Co se tedy divit, že se lahev rozhoupala, až ji olej uvnitř překotil, víčko se vytrhlo a katastrofa byla na světě. Olej vybublal. Rychle našel nejkratší cestu z nory a zapískal na prsty, aby přivolal kamarády, s nimiž obsadí potok Čiperku od břehu k břehu. Už se objevil olej, který vytekl z hotelové kuchyně, za ním se vlnami potoka šinul olej z kotlíku táborníků, kteří se zastavili v kempu, přidal se i olej z kuchyně paní správcové obytného domu, u níž mělo eldorádo lajdačení, takže tu mastnotu kliďánko lila doma do odpadu i záchodu, aniž by se bála, že je zanese...!

A vydra Alžběta jenom čubrněla, jak se oleje spojily i s jedlými tuky v jednu obrovskou pleskavou a docela nevonící louži. Jako nějaké lepidlo nabíraly okolní větvičky, trávy, kamínky a jemný písek ze dna. A jako sochaři vyhnětly z olejové skvrny hrudky, které tím vším obalily, takže za chvíli už Čiperka neměl kam odtékat, protože z těch hrudek se navršila hráz jako u přehrady. Čiperkovi nezbývalo, než se rozlít do okolí jako při povodni! A to ani nekáplo. Jen Alžběta se zalykala a probudila se...

„On to byl jen sen...?" vyhrkla a ještě ve strachu se rozhlédla.

Opravdu, byl to jen sen! Ale pořádně Alžbětu naučil, že má na vysmažený olej a tuky dávat velkého bacha, aby se takový sen jednou nestal zlou skutečností. Teď už byl všude noční klid, pouze měsíc se ještě koupal ve spícím Čiperkovi...

Ohnivé nebezpečí

Tenhle večer neměla vydra Alžběta zrovna co dělat, a tak se docela nádherně nudila. Když už měla obavy, že ji to nudění otráví třeba až k smrti, potkala při toulkách po okolí malého, ale jistě známého městečka Kaplice, jinou vydru, která se najednou vynořila na hladině říčky Černá, že se až obě lekly. Potom se tomu musely smát: „To jsem ráda," přiznala Alžběta, „že se už nebudu nudit sama. Jmenuju se Alžběta."

„Já jsem Rozárka. A z nory na břehu Černé mě vyhnalo takové zvláštní svrbění v kožichu," zakřiknutě odvětila Rozárka, „které mívám vždycky, když se má něco neblahého semlít..."

„Nečmárej čerta na zeď..." stačila ji Alžběta napomenout, ale už vůbec nic víc, když se nad celičkým údolím rozlila oslňující záře, ze které v tu ránu vyšlehly plameny jako nějaké horké jazyky.

„A vidíš, už je to tady!" vyhekla Rozárka.

Záře byla tmavě červená, potom i sytě žlutá a nad hlavami jim začaly létat jiskry, jež praskaly a byly pořád hustší jako ohon nějaké komety, která zabloudila do tohoto kousku klidné hornaté přírody. To už Rozárka popadla Alžbětu za jednu z předních pracek a táhla ji sešupem dolů mezi štíhlé vrby s dlouhými listy až ke své noře: „Hele, nepomluv mě, že nemám uklizeno, ale vůbec jsem nepočítala s návštěvou, natož pak s tvojí, známé ochránkyně života," omlouvá se Rozárka, jakmile se ukryly do bezpečí nory: „Já jsem to už říkala na schůzi občanů města, že ta nedovolená skládka pneumatik jednou způsobí malér, až ji uličníci podpálí! Naštěstí snad od toho ohně nechytí žádný barák!"

A potom už nemohly skoro dýchat, takový to byl štiplavý puch z hustého šedého kouře, že si hasiči, kteří v pár minutách dofrčeli, museli nasadit masky.

„Proč ta hromada pneumatik není tam, kde má být, v některém pneuservisu, kde by se už o ně postarali?" zbytečně se ptá Alžběta a Rozárka jen kroutí hlavou: „Já těm lotrům, co v tom zakládání ohně mají prsty a povyražení, vůbec nerozumím. A nerozumím ani těm, co se místo do sběrného dvora pachtí s pneumatikami sem a ještě riskují, že je někdo přistihne, jak je tu vyhazují!"

„A pokud vím, Rozárko, když v pneuservisu přehazují pneumatiky na kola aut, mají povinnost ojeté si tam zdarma nechat a postarat se o ně. Říká se tomu zpětný odběr."

Rozárka s Alžbětou pak hlídaly dohořívající pneumatiky až do příštího dopoledne a ani se s tím okatě nepochlubily hasičům, kteří také pro jistotu spáleniště hned neopustili. Jenom se s nimi obě vydry pozdravily a donesly jim čaj a čerstvé koláče.

Bezvadní pomocníci

Dávno už nebyla milá vydra Alžběta někde na prázdninách, kde by si oddáchla od úplně všedních starostí a povinností a třeba i načerpala nové vědomosti. Koukla na mapu a oči jí padly na město Písek. A tak si pro sebe zamumlala: „Proč ne, třeba se tam cosi děje, co mě zaujme." Bylo to tak. Šťastné náhody přitahují ty, kteří nemají chuť protloukat se životem jen tak hejdum pejdum. A to my už o Alžbětě víme, že žádné hejdum pejdum nemiluje. Proto se hned, jak do cíle své průzkumné výpravy dorazila, řádně rozhlédla. Všude, kde na to byla patřičná místa, nabízely se pohledné plakátky: „Zveme na zahájení kurzu na téma, co člověku v dnešní době pomáhá žít naplno a třeba i trochu dobrodružně." A pak tam byl datum, kdy se přednáška koná, a od kolika hodin a že si účastníci mají připravit dotěrné otázky a taky se rozhodnout, zda chtějí být i na druhé a třetí přednášce, které se ale budou konat v jiných městech. To proto, aby účastníci poznali krásy naší země, kterými budou fičet autobusem. Alžběta nelenila. Vkročila do sálu, kde se už na židličkách vrtělo plno jiných a natěšených zvířátek. A zase díky šťastné náhodě na ni čekalo v první řadě poslední volné místo. Honem se tam uvelebila, když se podepsala pod prezentaci i pod přihlášky na zítřek a pozítří.

Ozval se potlesk. Přednášející vítal paní lišku Ladu, která se hned pustila do díla: „Hleďte, všechno si vysvětlíme přímo na příkladech, žádné velké okecávání. To, co člověku zpříjemňuje život, se nazývá elektrické spotřebiče. A my se mrkneme na ty velké. A začneme jakoby ráno, kdy jsme se zrovna probudili. Zapneme počítače, ať zvíme, co je nového. Co nás zaujme, to si pak vytiskneme na tiskárně. To se už ozve hlad, tak si ohřejeme v mikrovlnce snídani. Dobroty na snídani předtím vyndáme z ledničky. Po každém jídle, nebo až naráz večer, strčíme talíře a hrnečky i další nádobí do myčky. Zjistili jsme, že nemáme dost čistého oblečení, proto honem spustíme pračku a po ní sušičku. Potom ještě uklidíme, samozřejmě s buclatým vysavačem. A konečně je tu volný čas na televizi nebo hrací skříň na cédéčko s prima muzikou nebo na poslech rádia... A po něm hajdy do hajan! Je vám vše jasné a přehledné?"

„A co když se něco pokazí?" přihlásí se ustaraná slípka paní Jarmilka, která do všeho tak ráda šťourá.

„Necháme to opravit. Pokud to nikdo nezvládne, odevzdáme takové spotřebiče do sběrného dvora, kde jsou kontejnery s nápisem Zpětný odběr, jak tomu lidé říkají. Šikulandští opraváři spotřebiče rozeberou a součástky, které jsou zdravé, použijí do jiných spotřebičů, a co se hodí k recyklaci, recykluje se... A teď se už s vámi těším na zítřek..."

z knihy Toulky vydry Alžběty, kterou vydal Krajský úřad Jihočeského kraje spolu s EKO-KOM, a.s.
text: Zdeněk Šmaus, ilustrace: Zdeňka Študlarová